

merx Vestnik

LETO V. ŠT. 1, 2, 3 * CELJE, MAREC 1968 GLASILO KOLEKTIVA

KAVA - NAŠA PRIJATELJICA

UVODNA BESEDA

PRAŽENA KAVA

Da je kava sposobna za pripravljanje pijače, jo je treba surovo na enakomerni temperaturi 200 do 250°C pražiti in to v posebnih napravah različne konstrukcije. Važno je, da se praži v izenačeni temperaturi, tako da ne pride do preveč in premalo praženih zrn. Kava pražena nižji temperaturi pod 200°C ne pridobi zaželjene arome, pražena v temperaturi nad 250°C, pa se prismodi in zogljeni in ima neprijeten vonj. Praženje kave zahteva spretnega in izkušenega pražilca pa tudi ustrezne opreme, da se doseže enakomerno praženje in da se zmanjša izguba aromatičnih snovi ter da ne pride do zasmotitve.

Ni kakovostna pražena kava, ki ni pražena do določene stopnje, kakor tudi ne ona, ki je dobila preveč temno barvo. Tudi ni kakovostna ona kava, pri kateri se dobi pri isti partiji praženja premalo praženega zrnja. Pravilnik določa, da v praženi kavi ne sme biti več kot 2% prepraženih (zogljenih zrn). S praženjem dobi kava temno barvo, sijaj in masten videz od mastnih olj, ki pridejo pri praženju na površino. Ta olja, imenovana kofein, so zelo aromatična in je od njihove količine v kavi odvisna vrednost, posebnost in aroma pražene kave. Pri praženju pride do izraza svojstvena aroma kave in je zna lahko zmlati. Med praženjem zgubi kava na teži povprečno okoli 13% zaradi zmanjšane vsebine vode in drugih hlapljivih snovi. Pražena kava vsebuje povprečno telega sestavine: okoli 2% vode, 15% olj, 14% azotnih snovi, 36% celuloze, 1,3% kofeina in da je okoli 5% pepela).

Pražena kava oziroma pražena zmlata kava je po veliki večini raztopliva v vodi oziroma daje ekstrakt, ki se ob priliki pri pravljanja kave tudi izkoristi. Po navadi daje kava 20 - 30% ekstrakta, tako da je več ekstrakta, če je močnejše pražena. Pri pripravljanju pijače se navadno jemlje 8 do 18 gramov na 100 cm³ vode, kar je odvisno od okusa (slabša in močnejša kava). Za navadno skodelico kave je treba vzeti 10 do 12 gramov kave. Računa se, da vsebuje vsaka skodelica kave

okoli 0,1 grama kofeina, kar se šteje kot popolnoma nenavadno za organizem in to celo, če popiješ na dan 4 do 5 skodelic kave.

Po odločbi 20. člena pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika (Ur. list SFRJ št. 264) mora pražena kava, ki se daje v promet, izpolnjevati telega pogoje:

1. da ne vsebuje več kot 22% v vodi raztopljivih snovi (ekstraktov);
2. da ne vsebuje več kot 5% vode, 0,5% tujih primesi in da ne daje več kot 6% pepela;
3. da ne vsebuje več kot 2% prepraženih (zogljenih) zrn;
4. da vsebuje najmanj 95% suhe snovi;
5. da ni plesniva, kislá, neprijetnega vonja in okusa in da kuhana ni zoprna ali neprijetnega okusa in vonja.

Praženo kavo je dovoljeno glazirati s sladkorjem, škrobnim sirupom in zdravju neškodljivim voskom, vendar tako, da količina sredstev za glaziranje ne presega 0,25% kavine telega.

PAKIRANJE IN DEKLARACIJA PRAŽENE KAVE

Po določbah 22. člena pravilnika se sme dajati pražena kava v promet samo v izvornem pakiranju in sicer v hermetično zaprti embalaži, da bi se v prometu ohranile posebnosti kave. Kot gradivo za pakiranje pražene kave se smejo uporabljati tudi folije in vrečice iz plastične mase (celofan, alufolije, plastificiran papir, pločevinaste doze in podobno) pod pogojem, da se hermetično zapro na posebnih pripravah za zapiranje, ki jih tudi pri nas izdelujejo. Razume se, da v tem primeru ne more biti zajamčena popolna hermetičnost, saj tudi določba pravilnika ni mislila na takšno hermetičnost. Treba pa se je truditi, da se zago tovi proizvodu potrebno varstvo pred izgubo arome in pred raznoznostjo ovlažitve.

Pod izvornim pakiranjem kave je razumeti tudi pakiranje pražene kave do 5 kg neto telega, katero pakiranje je možno v prodajalni odbreti in izustiti kavo v cilinder ali kako (Nadaljevanje na 2. strani)

Ob zaključku koledarskega leta 1967 nismo niti pomislili na to, da bi naš Vestnik ne izhajal redno in tekoče tudi v letošnjem letu, ker smo pač, predpostavljali, da bodo sestavki »deževali« v Uredništvu in da bo redakcijski odbor imel le eno dolžnost, dolžnost pregledovanja člankov ter njih sistematičnega razvrščanja v časopisno obliko. Temu pa ni bilo tako — nasprotno je ostalo Uredništvo v obilici rednega poslovnega dela, s katerim so zadolženi posamezni njegovi člani, popolnoma osamljeno.

Velik je sedanjí delovni kolektiv našega podjetja, zelo velik, a kljub temu v prvih mesecih po novem letu ni bilo med njim najti člana, ki bi problematiko enote v katero je vključen, želel opisati v internem glasilu. Vse kaže, da med nami ni problemov, o katerih bi bilo vredno pisati, da ni zadev, ki bi bile za bralca, člana Merxovega kolektiva interesantne in privlačne. Tak zaključek pa je le iluzoren, saj vsi vemo, da poraja življenje v delovnem kolektivu, kakršen je naš dnevno, urno in celo minutno probleme, o katerih bi vsi želeli slišati in nanje odgovarjati s pripombami na osnovi lastnih delovnih ter življenjskih izkušenj.

Zakaj torej ne sodelujemo z »Vestnikom«, s časopisom, ki je tako naš, kot je naše vsakodnevno delo na delovnem mestu, ki ga zasedamo? Ali ni Uredniški odbor v minullem letu že dovolj apeliral na sodelovanje? Ali je bil »Vestnik« v letu 1967 morda neinteresanten in zato uporaben le za odpadni papir? Ali bi si želeli drugačno obliko, predvsem pa vsebino in razpored člankov v internem glasilu, dragi bralci? Vse to so vprašanja, na katera vse do danes ni bilo odgovora, dasiravno se je mogoče o njih tu in tam razpravljalo.

Uredniški odbor ponovno poziva vse naše delovne ljudi da urejanju »Vestnika« priskočijo na pomoč s predlogi in nesebičnim delom, da bomo lahko nad našim internim glasilom ponosni. Urednik

Ugotovitve in predlogi komerc. sektorja

POROČILO ZA POSLOVNO LETO 1967

Da je bila realizacija v odnosu na postavljeni plan prometa v letu 1967 za 8,01 % presežena gre zasluha predvsem prodaji zvečilne gume »PERFETTI«.

Nabavne cene so se v prvem polletju 1967 v povprečju dvignile v razmerju na 1966. leto za cca 2 %. V drugi polovici leta so se pa cene na tržišču stabilizirale, seveda z več

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kava — naša prijateljica

drugo posodo, iz katere se prodaja pražena kava. V vsakem primeru je treba imeti dokaz, da je bila kava sprejeta v prodajalno kot izvorno pakirana. Na cilindru ali drugi posodi, iz katere se prodaja kava, mora biti označena o kakovosti in vrsti pražene kave.

Deklaracija za praženo kavo, mora vsebovati te podatke: vrsta kave (npr. Santos, Harrar in podobno). Prvotne določbe o deklariranju kakovosti kave, uporabljene za praženje, so razveljavljene po prvem členu in drugem členu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o kakovosti kave...; označba (ime) in sedež proizvajalca oziroma onega, ki je pražil kavo in jo dal v promet; datum praženja; neto teža.

Ostalih podatkov iz 4. člena pravilnika ni treba označevati na pakiranju kave.

Ce neto teža pražene kave, ki se daje v promet v izvornem pakiranju, ne presega 50 gramov, zadostuje, da vsebuje deklaracija te podatke: vrsta in kakovost kave, naziv in sedež prodajalca oziroma gospodarske organizacije, ki je pakirala kavo, in neto teža.

Pri oproščanju obveznosti označevati kakovost uporabljene surove kave je treba upoštevati obveznosti in možnosti predhodnega čiščenja kave pred praženjem ali v času praženja, izločevanja tujih primesi in pražiti takšno prečiščeno kato. To zaradi tega, ker imamo takšne priprave za praženje kave, ki opravljajo selekcijo kave celo po barvi, da ne govorimo o tem, da celo lahko izločijo tuje primesi in defektna zrna. Datum praženja je nobeden podatek, ker pražena kava razmeroma hitro zgublja posebnosti, zlasti zato, ker embalaža ni vedno dovolj hermatična.

(Nadaljevanje prihodnjic)

manjšimi oscilacijami. Zaloge blaga so se v industriji povečale, tako da je bila ponudba od njihove strani v stalnem porastu, saj so se objavili skoraj v vsaki zakotni prodajalni. Pri tem je imela naša prodajna služba močnega tekmeča v sami industriji, in je bila primorana da nastopa na tržišču z mnogimi artikli po prodajnih cenah proizvajalcev. Pri takšni prodaji smo se pa morali zadovoljiti s količinskimi rabati in cassa sconti. Industriji pralnih in praškarskih proizvodov pa v letu 1967 nismo mogli parirati, saj je ukinila vse popuste in nastopila pri vseh kupcih, to je malih in velikih z enakimi kondicijami. Proizvajalci čokolade, bonbonov in keksov so prav tako povečali svoje kapacitete, saj so že vse tovarne prišle v redno proizvodnjo. Da bi pa plasirale proizvode, nudijo našim stalnim kupcem svoje proizvode pod ugodnejšimi pogoji, kot jim to mi lahko nudimo. Potrošnja teh proizvodov je zaradi reformskih ukrepov v stagnaciji. Da bi zaježili te direktne prodaje, je skoraj nemogoče, saj nam ni mogoče držati popolni asortiman blaga od vsakega individualnega proizvajalca posebej.

Z glavnimi dobavitelji so bile sklenjene letne pogodbe vezane na fiksno določene količine odnosno zneske. Te pogodbe so bile realizirane 85 %. Kljub temu, da pogodbe niso bile realizirane 100 %, nam razen »SUMI« Ljubljana, ostala podjetja niso okrnili pri kondicijah, ob izdajanju dobropisov za realizirane količine.

Kljub povečani ponudbi vseh vrst blaga ponudba mineralnih vod, piva in brezalkoholnih pijač ni mogla zadovoljiti povpraševanja, tako da smo bili v največji sezoni permanentno brez zato potrebnih zalog. Delno smo povpraševanje zadovoljevali s Karlovačkim in uvoženim pivom ter z Jamničkim vodo. Da bi pa v tekočem letu vsaj deloma zadovoljili sezonskim potrebam, je nujno, da se v mesecu aprilu in maju deponira najmanj 150.000 stk. mineralne vode, 2.000 hl pasteriziranega piva, 50.000 stk. oranžade, 20.000 cocte in 50.000 stk. sinalco cole. Te količine bodo verjetno zadostovale, če nas bo industrija redno oskrbovala po naprej zaključenih planiranih količinah.

Embalirnica kljub povečanim kapacitetam in mehanizaciji ni v celoti zadovoljila potrebam prodaje. Predvsem v zadnjem četrtletju so bile kapacitete nedovoljne, saj ni zmogla, da bi v celoti zadostila potrebam prodajne službe. Permanentno se še dogaja da manjkajo po ena in več vrst embalaže. Da bi se v bodoče izognili tem in sličnim pojavom je nujno, da se za vsako vrsto embalaže določi minimum zalog,

na podlagi poznanih nam pokazateljev in trenda prodaje, industrijo embalaže pa vezati proti penalom na dogovorjene izdobavne roke. Da ponovno ne bi prišlo v letu 1968 do enakih ali sličnih pomanjklivosti, bi se naj v mrtvi sezoni embalarale potrebe količine dišav, šipek — čaja, ter ostalih artiklov, katerih datum embalaranja ne zastara in tudi ne vpliva na samo kvaliteto blaga. Zaloge teh artiklov bi morale zadovoljevati potrebam za mesec november, december in januar 1969.

Izdelovalnica bonbonov močno reklamiranega kandis sladkorja ni uspela, da bi izdelala v dovoljnih količinah.

Skladišče I in Slovenjgradec opravlja dane jim naloge zadovoljivo. Skladišče v Krškem pa se že vse do danes, to je po ukinitvi skladišča v Brežicah ni zadovoljivo vključilo potrebam njihovega področja.

Nabavna služba deluje na podlagi tržnih ugotovitev, vendar ji pri ocenitvi potrebnih količin, prodajna služba ne nudi dovoljne pomoči, saj je prav prodajna služba tista, ki bi ji morala nuditi pomoč pri ugotavljanju potrebnih količin. To pa predvsem iz sledečih razlogov:

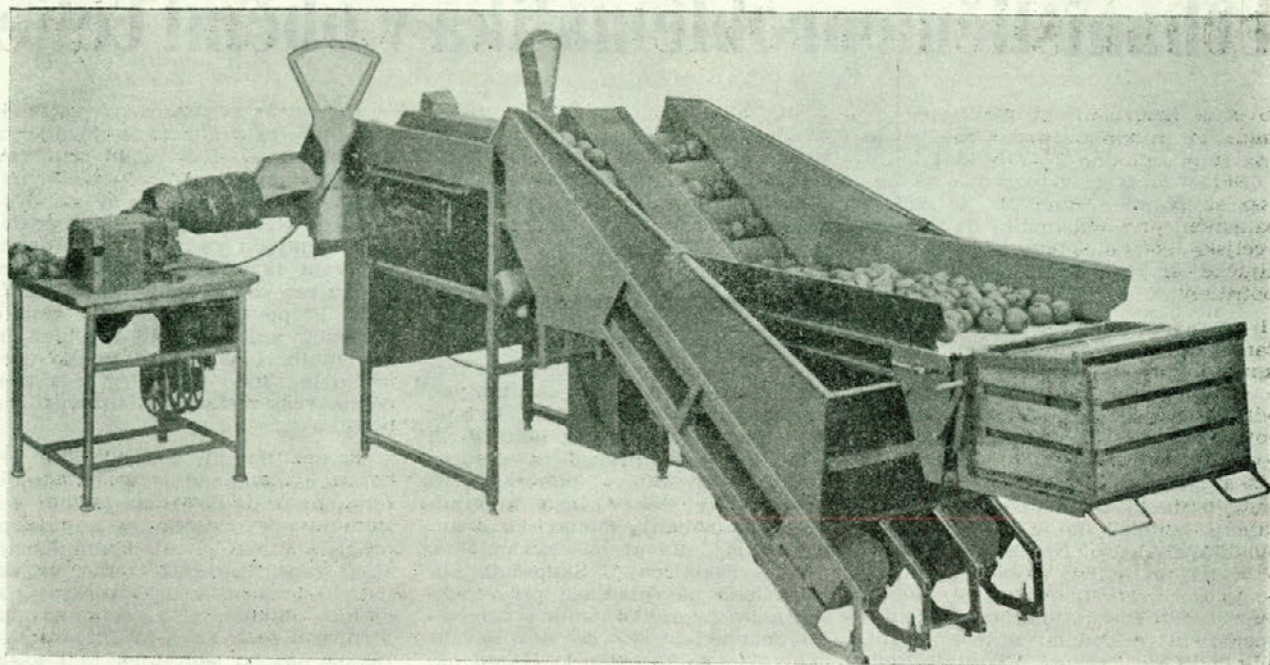
- evidenca opravljene realizacije v predhodnjih obdobjih ni realna, ker se je tržišče stabiliziralo, struktura prodaje se pa iz dneva v dan spreminja,
- komercialna služba nima zato potrebne referenta za analizo in raziskavo tržišča
- akspanzija podjetja
- nedovoljna pomoč od strani prodajne službe.

Da bi se povečala prodaja mesnih izdelkov, konzerv in mlečnih proizvodov, smo z 26. VI. pristopili k ambulantni prodaji s hladilnim kamionom TAM 2000.

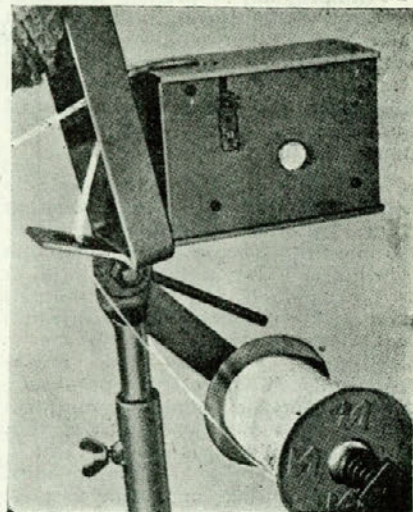
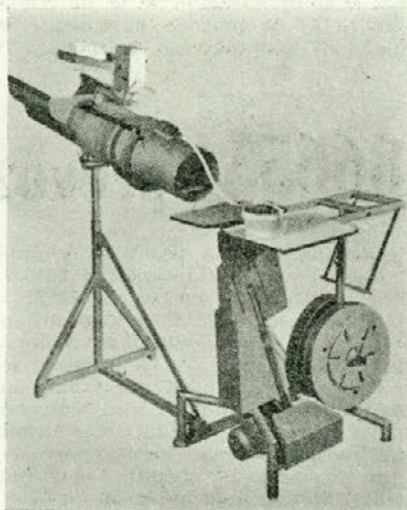
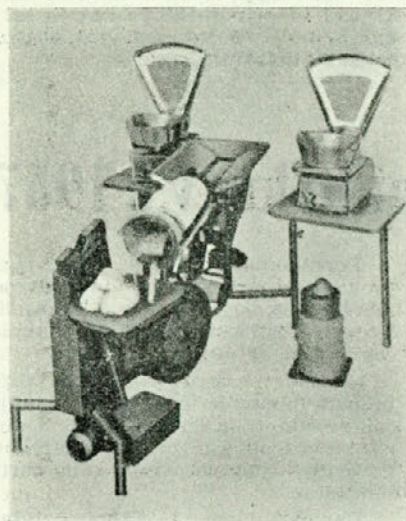
Prodaja je vidno stopnjevala razen v mesecu novembru in decembru. Padec je predvsem vzrok ne-sezone oziroma lastnih zalog pri individualnih potrošnikih.

Zaradi navedenega je nujno potrebno, da se detajlno analizira prodaja za vsako posamezno področje, ter na podlagi ugotovljene analize opustijo nerentabilna področja, uvedejo se pa naj nova oziroma še intenzivneje obdelajo področja rentabilnejših prodajnih področij. Podoben način izračuna rentabilnosti obračuna predlagamo za planirano ambulantno prodajo piva in brezalkoholnih pijač.

Rupert Pirher

MODERNI EMBALIRNI STROJI V SLUŽBI NAŠEGA ČLOVEKA . . .

MLADI MLADIM

Družbeno ekonomska reforma, reorganizacija zveze komunistov in zveze mladine, ustvarja v precejšnji meri spremenjene pogoje za delo aktivov ZM v gospodarskih organizacijah. Mladi se vse prevečkrat postavljamo izven najbistvenejših dogajanj, iz življenja in dela gospodarskih organizacij in v svojih ishodiščih zanemarja lastno enakopravnost. Mladina se ne postavlja dovolj enotno do določenih bistvenih problemov, marveč ob takšnih prilikah deluje neenotno in nima pomembnejšega vpliva. Mladi sicer zahtevajo od odgovornih iz vodstva podjetja pojasnilo za to ali ono, ven-

dar če smo naredili samo to, smo naredili zelo malo ali celo nič. Do sedaj so bili stiki oziroma odnosi med vodstvom podjetja in zveze mladine zelo slabi, kar pa se ne sme nadaljevati, kajti s takšnim delom ne bomo dosegli, da bi se MO obravnavala kot enakopravna družbena politična organizacija. V nasprotnem primeru, pa se pokaže da je tudi mladina enakopravni član delovnega kolektiva, kar pomeni da ima popolnoma enake pravice, in dolžnosti, kot vsi ostali. Morda je razlika samo v tem, da je mladina prisiljena gledati tudi dolgoročno — kakor gre za bistvene stvari, saj se

v takšnih primerih odloča o njihovem bodočem osebnem dohodku, o bodočih pogojih dela, o zaposlitvi in o odnosih v katerih bomo delali itd.

Udeležba mladine v organih samoupravljanja predstavlja za nas mlade problem. Če smo pred leti, ko so samoupravni organi bili le formalnost, lahko zaradi strokture vrnili tudi mladince, se danes situacija bistveno menja. V samoupravne organe, se vse bolj volijo najspodobnejši in prizadevni člani kolektiva. Mladina je tako povsem enakopravna z drugimi in tam kjer je delo dobro je tudi precej mladih. (Nadaljevanje na 5. strani)

Urbanistična problematika v občini Celje

Svet za urbanizem, gradbene, komunale in stanovanjske zadeve je na svoji seji dne 27. VII. 1967 in 16. XI. 1967 v zvezi z razpravo na občinski skupščini dne 24. X. 1967 o urbanistični problematiki na območju celjske občine sprejel naslednje zaključke, ki jih predlaga skupščini v potrditev:

1. zaradi ugotovitve, da želijo občani Celja graditi čimdalj od industrijskih predelov, češ, da je celjsko ozračje onesnaženo in zdravju škodljivo, naj skupščina nemudoma zagotovi sredstva za izdelavo analize ozračja in tudi voda, s čimer naj se izkaže ali je v ureditvenem območju mesta Celja dejansko takšno stanje ozračja, da je ogroženo normalno življenje. Na podlagi izsledkov teh analiz naj da skupščina občine Celje občanom Celja potrebna jamstva o zaščiti pred onesnaženim ozračjem in vodami v tem smislu, da bodo njeni organi pri izdaji gradbenih in uporabnih dovoljenj dosledno upoštevali z zakonitimi določili predpisane normative o onesnaženju ozračja in voda.

Čimprej naj se pristopi k uresničevanju ozelenitvenih načrtov. V ta namen naj skupščina občine Celje odobri v vsakoletnem proračunu potrebna sredstva. Najprej naj bodo urejeni zeleni zaščitni pasovi med industrijskimi in stanovanjskimi conami.

2. Skupščina občine Celje naj da priporočilo delovnim organizacijam in bankam, da ustvarijo čimugodnejše kreditne pogoje za individualne graditelje v etažni lastnini, kajti ta je racionalnejša in povzroča manj komunalne problematike. Pošlje naj se zahteva na republiške in zvezne organe, da se končno uredi vprašanje etažnega lastništva, predvsem vknjižbe etažne lastnine v zemljiški knjigi. Pri tem naj se angažira tudi Stanovanjska zadruga DOM Celje.

3. Ker predstavlja komunalno opremljanje zemljišč in s tem v zvezi predpisovanje visokega komunalnega prispevka tudi enega izmed vzrokov za porast črnih gradenj, naj skupščina priporoča delovnim organizacijam in bankam, da v svojih pravilnikih o kreditiranju stanovanjske izgradnje predvidijo možnost namenskega kreditiranja komunalne opreme zemljišč s tem, da naj bo ta kredit ugodnejši za investitorja, tako v pogledu roka vrnitve kot tudi obrestne mere.

Možnost rešitve tega problema, t. j. komunalnega opremljanja zemljišč pa obstoja tudi v tem, da najame dolgoročne kredite občina Celje.

4. Skupščina občine Celje naj naroči strokovni elaborat pri pooblaščenih delovnih organizacijah o mož-

nosti izdelave urbanističnih redov izven območij, ki so bila z urbanističnim programom vplivnega območja Celja predvidena za stanovanjsko izgradnjo. Ta elaborat naj prikaže predvsem ekonomičnost gradnje v takih kompleksih in pa tehnične možnosti.

5. Zoper kršitelje urbanistične zakonodaje, tako republiške in občinske, so predvidene tako nizke kazni, da ne predstavljajo nikakršnega resnega ukrepa. Te kazni se gibljejo največ do 200.- N dinarjev, kar pa je komaj 20% sredstev, kolikor jih pridobitev lokacijskega in gradbenega »legarni investitor« potrebuje za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja (lokacijska dokumentacija, glavni načrt objekta, uradno zakoličenje). Skupščina občine Celje naj predlaga pri republiških in zveznih organih spremembo zakonodaje, ki bo dovoljevala učinkovitejše kaznovanje. Kazen naj bo visoka vsaj toliko, kolikor je ekonomski interes »črnega« graditelja, da gradi brez gradbenega dovoljenja. Pri določitvi višine kazni za kršilca urbanistične zakonodaje naj bi se upoštevalo tudi to, da črnograditelje ni mogoče obremeniti s plačilom komunalnega prispevka.

Rušitev stavb oziroma začetnih gradenj brez gradbenega dovoljenja ni rešitev, saj so v večini primerov začete gradnje že ob prvi plošči naseljene in nastane tako še stanovanjski problem. Skupščina občine Celje pa naj da podporo vsem tistim rušitvam tkzv. črnih gradenj, kjer gre za res veliko nedisciplino graditelja, ki povzroča oziroma lahko povzroči sedanjim ali prihodnjim komunalnim napravam veliko prepreko in škodo ter poleg tega tudi očitno ruši zastavljeno urbanistično politiko.

6. Pri ukrepih zoper kršilce urbanistične zakonodaje — črnograditelje naj pride do izraza javnost dela upravnih organov in naj se ta problem preko javnih komunikacijskih sredstev (celjski radio, celjski tisk in tovarniški tisk) večkrat obrazloži občanom. S posebnim opozorilom o posledicah za črnograditelje pa naj bo seznanjen tudi vsak, ki začne graditi brez lokacijskega in gradbenega dovoljenja tako, da se bo lahko že v prvi fazi gradnje tak nedisciplinirani graditelj seznanil z vso ostrino problema. S temi zaključki in priporočili pa naj se seznanijo tudi vsi samoupravni organi celjskih delovnih organizacij.

866551 prevoženih km v l. 1967

Lastna tovorna vozila so v preteklem letu prevozila skupaj 866551 km in istočasno prepeljala 59177 t blaga; od tega 822153 s tovorom in 44398 brez tovara. Skupna vrednost prepeljanega blaga v lastni režiji je 1.333.102,00 N din. Kljub temu, da se prevožen kilometri niso bistveno povečali od leta 1966, na drugi strani ugotavljamo, da je porast prevoženih ton blaga občutno narasel (18152 t) v primerjavi z letom 1966.

V poslovnem letu 1967 smo nabavili 5 kom vozil TAM 5000, 2 kom vozil TAM 2000, od tega en hladilnik, ki je bil od začetka predmet spotike, saj je bilo s tem vozilom najprej pridobiti izkušnje, da se je lahko pristopilo k ambulantni prodaji mesnih izdelkov. Vozilo je sedaj smotrno izkoriščeno in je novi način prodaje že vpeljan.

Skupna nosilnost novo nabavljenih avtomobilov znaša 29 ton.

V istem obdobju smo prodali 5 starih dotrajanih vozil kakor sledi:

- 1 kom FIAT kombi
- 1 kom OPEL BLITZ
- 3 kom TAM Perkins

Popolnoma uničenih vozil pri prometnih nezgodah je bilo dvoje (TAM Perkins) in smo ju odpisali. Skupna nosilnost dotrajanih in uničenih vozil je 19 ton.

S prodajo starih vozil smo vozni park obnovili in občutno zmanjšali stroške tako da tarife 2,00 N din za prevožene km ni bilo potrebno povišati, kljub porastu raznih obrtnih uslug.

Če pogledamo, s kakšnimi težavami se je srečeval transportni oddelek v preteklem obdobju, ugotavljamo, da še vedno nima primernih garaž, kjer bi se vozila zaščitila pred vremenskimi nepravilnostmi in rjavenjem.

V sklopu transportnega oddelka delujejo manjše prevozne enote v skladišču Slovenj Gradec in Krško. V enoti Krško se polaga premalo paznje prav prevoznemu parku, kjer večkrat iz gole malomarnosti šoferjev, ki so zadolženi za vozila in odgovornih ljudi v teh enotah, večkrat pride do večjih okvar in zastoja pri prevozih. Prav tako se ugotavlja, da vozila niso smotrno izkoriščena in da bi pri boljši organizaciji napravila veliko več.

Rafko Skale

Osnovna izhodišča in principi organiziranosti ZK v občini

Uresničitev socialistične demokracije dobiva v naši družbeni praksi množico originalnih oblik, temeljčih na osnovnem načelu družbenega samoupravljanja. Stalno razvijanje posameznih oblik vodi v svojem bistvu k vedno večjem uveljavljanju neposrednega vpliva delovnih ljudi na urejanje skupnih družbenih vprašanj. Prisotnost različnih interesov, ki prihajajo do izraza posebeno tam, kjer so njihovi nosilci še obremenjeni z idejami preživelega političnega boja, narekuje potrebo po aktivnem vključevanju vseh zavestnih socialističnih sil, še posebej pa ZK, v kreiranje temeljnih družbenih izhodišč.

Zveza komunistov je bila vedno tista družbena sila, ki je ostala na čelu vseh progresivnih sprememb. Ta položaj si je izvojevala zaradi svoje sposobnosti, da najuspešneje usmerja in uresničuje interese delavkega razreda in vseh delovnih ljudi.

Pri sedanjem stanju družbenega razvoja, ki zahteva na eni strani večjo racionalizacijo dela orranov

(Nadaljevanje s 3. strani)

MLADI MLADIM

dine v samoupravnih organih. To pa zahteva da se mladina v večji meri družbeno-ekonomsko izobražuje in spoznava osnovne zakonitosti našega gospodarskega sistema in bistvene elemente socialističnih proizvodnih odnosov.

V naslednjem delovnem obdobju je pred našim MA izredno pomembna vloga. Naš aktiv bo moral obravnavati predvsem dvojne vprašanje. Najprej gre za programsko usmerjenost dejavnosti MA, drugo pa, način organiziranja, saj se včasih sploh nismo znašli, ko smo iskali ustrežne oblike delovanja, nekateri, pa so celo prenehali z delom.

Večkrat smo kritizirali in tožili nepravilen odnos podjetja in subjektivnih sil, zlasti ZK do dejavnosti mladine. V podjetju so bili celo primeri, ko se mladi, vodstva samoupravnih organov in subjektivnih sil niso med letom niti enkrat sestali in se pogovorili o težavah MO, o problemih mladine, o skupnih nalogah itd. Prav mladinska organizacija bi morala dati več pobud za razgovore, biti bi morala pri teh stvareh bolj vstrajna in dosledna.

Da takšne in podobne stvari uresničimo oziroma realiziramo pa je potrebno sodelovanje vseh mladih, ki smo danes preveč hladni, oziroma se premalo zavedamo kaj nam dobro organizirana MO lahko prinese k splošnemu izboljšanju in odpravo nekaterih problemov, ki nas tarejo, ki pa bi jih lahko odpravili samo z dobro organizacijo in doslednim delom na svojih delovnih mestih.

Sinjo Jezernik

posredne demokracije, na drugi pa hitrejši in učinkovitejši uveljavljanje oblik neposredne demokracije, se spreminja družbena vloga ZK. Zveza komunistov se mora boriti za to, da sistem samoupravljanja prilagaja stopnji družbenega razvoja. Ob tem se zmanjšuje njena operativna vloga, oblastvene metode delovanja, uveljavlja pa se metoda idejno-političnega osveščanja ter usmerjanja delovnih ljudi.

V javni razpravi o organiziranosti ZK v Celju je bilo upoštevanih predvsem dvojne temeljnih izhodišč:

1. Zveza komunistov v občini mora delovati tako, da bo povečala svoj politični vpliv in učinkovitost na razvoj samoupravne družbe;
2. Odločilnega pomena za organiziranost ZK je jasnejše vsebinsko opredeljevanje in aktivnejša vloga članstva do vseh najbistvenjših družbeno-političnih nalog in problemov.

V javni razpravi o organiziranosti ZK so komunisti obravnavali vsa pomembna vprašanja ter pri tem ugotovili, da je potrebno nekatere principe dosedanje organiziranosti ZK v občini ohraniti, jih razvijati naprej, jim dati nove osnove, predvsem pa jih je potrebno prilagajati konkretnim in specifičnim prilikam v naši občini.

Načelo demokratičnega centralizma kot osnovno načelo organiziranosti Zveze komunistov dobiva v sedanjih pogojih delovanja Zveze nova kvalitativna obeležja. Gre za demokratizacijo odnosov znotraj Zveze, za sproščeno borbo mnenj med komunisti, za kolektivno delo, za izmenjavo izkušenj, za graditev politike Zveze od spodaj navzgor, za demokratičnost postopka pri volitvah vodstev za javnost dela v najširšem smislu — na eni strani, kakor tudi za utrjevanje kolektivne in individualne partijske odgovornosti, za podrejanje stališčem večine, za dosledno borbo za izpolnjevanje nalog Zveze — na drugi strani.

Spremenjenim pogojem delovanja Zveze komunistov do sedaj uveljavljena proizvodni in teritorialni princip ne ustrezata več v celoti. Upošteva se kvalitativne spremembe v razvoju samoupravnih odnosov je potrebno v osnovi izhajati iz novega, to je družbeno-investicijskega principa, ki predstavlja samo kvalitativno sintezo dosedanjih dveh na novem, višjem nivoju. Družbeno-integracijski princip je odraz celovitega razvoja družbenih odnosov v sistemu samoupravljanja, kjer svobodni proizvajalci v združenem delu ustvarjajo dobrine in norme za zadovoljevanje svojih individualnih in skupnih potreb ter za urejevanje skupnih družbenih vprašanj. Samoupravno organizirana družba nujno ustvarja vedno večjo družbeno kohezivnost ki se kaže v dejstvu, da

je vedno širši krog delovnih ljudi aktivno vključen v urejevanje pomembnih družbenih vprašanj.

Družbeno-integracijski princip omogoča, da se Zveza komunistov elastično prilagaja v novih oblikah in metodah dela vsakodnevnim konkretnim prilikam v okolju, kjer deluje. Združevanje komunistov v nove organizacijske oblike (organizacije ZK in oddelke, aktivne, posvetovanja, seminarje ter konference itd.) omogoča hitro vsebinsko preobrazbo v delovanju ZK, ki se kot sestavni del organizacije ZK brez dvoma pojavlja v ospredju. Družbeno-integracijski princip ustvarja možnosti za uveljavljanje pojma občinske organizacije v Zvezi komunistov in istočasno opravlja stalno dilemo, kje naj bo komunist povezan. Realizacija združevanja komunistov na temelju družbeno-integracijskega principa ne pomeni zanikanje dosedanjega proizvodnoteritorialnega načela, ki v bistvu obstaja še naprej. Toda ta princip sedaj ni osnovni in edini, temveč je dopolnjen in obogaten.

Pomemben element, ki se tudi vključuje v širše obravnavani družbeno-integracijski princip, je element komunikativnosti. Pod komunikativnostjo razumemo vse procese, ki tečejo med članstvom ZK na različnih nivojih na eni strani in vertikalno med vodstvi in članstvom, združenem v posameznih organizacijskih oblikah na drugi. Prilagoditi organiziranost ZK v naši občini čim učinkovitejšemu delovanju pomeni, da jo je potrebno organizacijsko oblikovati, tako da bi procesi (vertikalnega in horizontalnega) komuniciranja omogočili oblikovanje stališč za konkretne akcije in tudi čim kvalitetnejšo obveščenost. Gre torej za element informiranja in še posebej za to, da bomo na ta način lažje oblikovali jasna idejna izhodišča in napotke za akcijo. Doslednejši sistem komuniciranja zahteva drugačen odnos komunistov in osnovnih organizacij ZK do obveščanj vodstev Zveze komunistov, a tudi odgovornost vodstev, da v določenem roku reagirajo na obvestilo.

Ob problemu komunikativnosti, ki je pomemben element organiziranosti ZK v občini, gre sporedno tudi za vprašanje sprotnega spremljanja inanaliziranja družbenih tokov, to je naloga komiteja, a tudi posameznih organizacij. cilj takšnega analiziranja pa je, da si ZK čimprej izoblikuje jasna stališča do slehernega pomembnejšega vprašanja v občini ter je na podlagi tega sposobna takoj adekvatno reagirati.

Elastična in prilagodljiva v svojih oblikah ter konkretna in jasna v stališčih bo Zveza komunistov lahko o vseh vprašanjih vplivala na njihovo rešitev tako da bo dobila podporo najširšega kroga delovnih ljudi.

M. B.

Reportaža iz JUŽNE AFRIKE

JUŽNA AFRIKA — AGRARNA DEŽELA

Na šolskem globusu lahko s pristikom palca zakriješ južnoafriško zemljo in tako spojiš Atlantik z Indijskim oceanom. Dobro pa občutiš velikost države med dvema morjema, ko z avtom požiraš kilometre njene neskončnosti. 1.223.725 km² je ograjenih z mejami republike Južne Afrike.

Suša na Transvaalu

Vozili smo se z Johannesburga proti Durbanu po 420 milj dolgi poti, ki se je kot dolga črna kača zvijala skozi objem redko obljudene dežele.

Pšenična polja so se v januar-skem soncu lesketala kot zlate preproge; posevki mlade koruze pa so bili zaradi močne pripeke mlahavi, opaljeni polgoli črni poljedelci so tu in tam izrahljali izsušeno zemljo in v pesmi klicali na pomoč nebo. Bilo je popolnoma jasno, ozračje se ni niti zganilo. Voda, voda, kje si?

V vaški tee-room (čajna restavracija) nam je bahavi beli veleposestnik potožil, da že tri mesece niso dobili kapljice mokrote. Zares se čudim, da žgoči žarki vsega ne pomore.

Mene ne moti suša na Transvaalu je dejal. Letos me bodo rešili vinogradi v provinci Cape, ki dobro kažejo. Mož je imel namreč v posestvih po vsej Južni Afriki, okrog osemsto hektarov obdelovalne zemlje. Vprašali smo ga ali ima tudi živino? S kimajočim smehom je ironično odgovoril in s tem podčrtal svoje bogastvo še na področju živinoreje. Zanimalo me je, zakaj je cena mesa tako visoka, saj ima Južna Afrika dosti živine. — V sušnih letih manjka krme in tedaj je država velik izvoznik živega blaga. Za tekoče potrebe mest po mesu morajo živinorejci kupovati krmo v tujini, da zredijo živali za domači zakol.

Volna — velik kapital

Vasica Warden leži sredi province Orange, free State in je navzlic skromnemu izgledu izredno premožna. Lastniki ovčjih čred so se stalno naselili v kraju, kjer si kopičijo nepojmljive kapitale.

Srečanje z veterinarjem Vlaytonom je bilo prijetno in poučno. Živnozdravnik skrbi v službi svojega gospodarja za zdravje meketajočih štirinožcev, ki donajajo brez posebnega truda lepe denarce.

600 tisoč ovac pripada gospodu Cambellu, kar je pravzaprav malenkost proti vsemu južnoafriškemu ovčjemu zakladu. Blizu petdeset milijonov ovac hrani dežela in je zato tudi na petem mestu na svetu glede proizvodnje volne. Letno je pridobijo več kot 140 tisoč ton.

»Ali ima vaš gospodar veliko črncev za delo?«, sem ga vprašal.

»Samo sto ljudi.«

»In kako zmorejo svoj posel?«

»Pridni so kot mravlje.«

»Ali smem vprašati, koliko zaslužijo?«

»Ne bojte se, niso lačni, tudi obлеко imajo.«

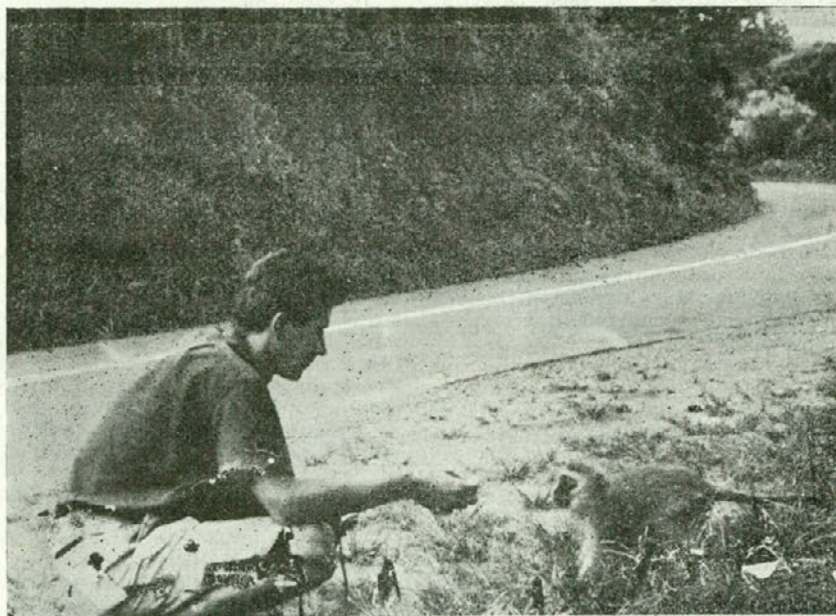
Rodovitno Primorje

Bolj smo se bližali začrtanemu cilju — morskimi obali, bujnejša je bila vegetacija. Saj je skoraj nemogoče, da smo še vedno v Oranžu. Sopotnik mi je priznal, da smo pred nekaj minutami prevozili mejo obmorske province Natal, ki jo krasi košato subtropsko in tropsko rastlinje.

Sladkorne plantaže

V bližini mora biti kakšno večje posestvo, sem ugotavljal, kajti z »gobami« pokritih delavcev in delavk smo srečevali vedno več. Oblika pokrival je menda obvezna; razlikujejo se le po barvah, ki si jih izbere gospodarji za »svoje ljudi«. Največ sem zabeležil modrih, rdečih in sivih klobukov; prav gotovo pripadajo ljudje boljše situiranim posestnikom, ki niso v zadregi zaraško, potrpeljivo delovno silo.

Levo in desno stran cestišča so prekrivale neizmerno plantaže sladkornega trsa. Dosti »klobučnjakov« se je že ukvarjalo z delom pri sladkornih steblih. Raztreseni so bili po širnih površinah, tako da sem najbolj oddaljene zaznaval le kot premikajoče pike. Delovna pesem je

Ko smo hiteli po asfaltu skozi sončno »palmovo deželo«, sem razmišljal o usodi kmetovalcev. Komaj sto kilometrov se je obrnilo na avtomobilskem števcu in obdajalo nas je popolnoma drugačno okolje. Poprej sem videl vola, ki se je izmučen zaradi žeje zgrudil na tla; spremljal sem slabotno ovco, ki med kamenjem na oranjskem ni več znala poiskati užitnega grizljaja. Tukaj pa je bilo vse sočno, divje, nezadržano.

Cvetlični parki, drevoredi so ostajali za nami; pozdravljale so nas skupine črncev, ki so odhajale na delo. Klobuke gobaste oblike so držali v rokah in z nasmejanimi obrazi glasno vzklikali. V dobro voljo jih je spravilo srečanje z avtomobilom. Vozili smo po pravi Afriki, po svetu, ki je še ni pohodil korak mestne civilizacije.

zvenela zdaj jače, zdaj šibkeje. Nikjer na polju ni bilo belega človeka; videli smo samo črnce, ki so si služili vsakdanji kruh.

Poljski delavec

S kmetijstvom se ukvarja dve tretjini vsega zaposlenega prebivalstva, vendar je dohodek, ki ga ustvarjajo malenkosten v primeri z dohodki, ki jih dajejo zlato, diamanti in uran.

Poceni delovne sile je veliko. Prepričan sem bil, da je poljedelsko orodje v Afriki pripravljeno samo za črnce in zmotil sem se. Na sladkornih plantažah v Natalu sem se spoznal z obrazi, ki ne kažejo črnskih potez. Ali torej tudi tuje uporabljajo za fizično delo? Da — številni (Nadaljevanje na 7. strani)

ZANIMALO VAS BO

◆ 1964/65. leta je znašal svetovni pridelek paradižnika 18.500 tisoč ton. Stirje največji pridelovalci paradižnika so: ZDA (te pridelajo približno 5.000.000 ton na leto); Italija (okrog 3.000.000 ton); Španija (približno

1.300.000 ton) in Bolgarija (okrog 700.000 ton na leto). V sorazmerju s številom prebivalstva pa gre Bolgariji, kot pridelovalki paradižnika, prvo mesto na svetu.

◆ Dve tretjini izvoza surovega masla prideta iz treh dežel, iz Nove Zelandije, Danske in Avstralije. Surovo maslo kupujejo v glavnem evropske dežele, zlasti Velika Britanija. Nova Zelandija je največji izvoznik masla na svetu, Nizozemska pa največji izvoznik sira. Največ sira kupujeta Velika Britanija in Zahodna Nemčija. Največji izvoznik jajc je prav tako Nizozemska, po njej pa pridejo po vrstnem redu: Poljska, Belgija, Danska, Bolgarija in Izrael. Glavni kupec jajc na svetovnem tržišču je Zahodna Nemčija.

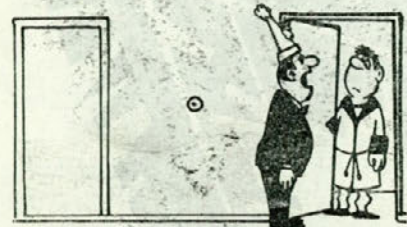
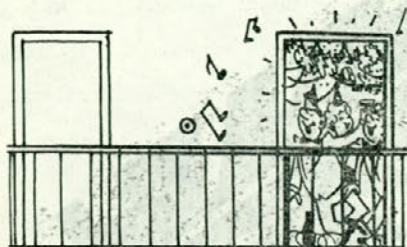
◆ Banane. V Evropi uspevajo banane samo v Španiji (na Kanarskih otokih) in v Portugaliji (na otoku Madeiri). Celotni pridelek banan na svetu znaša 13 milijonov ton na leto, pridelek banan na Kanarskih otokih in na Madeiri pa samo 200.000 ton na leto ali komaj 1,5 % celotnega svetovnega pridelka. Največji pridelovalci banan na svetu so južnoameriške dežele (48 % celotne svetovne proizvodnje), nato azijske dežele (25,5 %), srednjeameriške dežele (18,2 %). Afrika je udeležena v svetovnem pridelku banan s količino, ki ustreza 5,8 % celotne svetovne proizvodnje. Avstralija in Oceanija skupaj pa s količino, ki ustreza komaj 1 % celotne proizvodnje na sve-

Draga ženica, skuhaj raje kaj drugega, saj vidiš da ti odpiranje konzerv ne gre od rok.

tu. Največ banan uvozijo ZDA in Kanada.

◆ Skoraj dve tretjini celotnih svetovnih rezerv nafte imata Bližnji vzhod in Severna Afrika. Med arabskimi deželami načrpajo največ nafte v Kuvajtu, ki je 1964. leta s proizvodnjo 106.714.544 ton nafte bil na četrtem mestu na svetu. Na prvem mestu na svetu so ZDA, na drugem mestu ZSSR, na tretjem pa Venezuela. Med arabskimi deželami je na drugem mestu Saudska Arabija s 85.793.750 tonami, nato Irak z 61.315.000 tonami. Libija s 41.389.080 tonami in Alžirija s 26.227.240 tonami nafte na leto.

Ali bi prišli k meni in se razburili zaradi trušča; gostov namreč ne morem spraviti domov.

(Nadaljevanje s 6. strani)

REPORTAŽA IZ JUŽNE AFRIKE

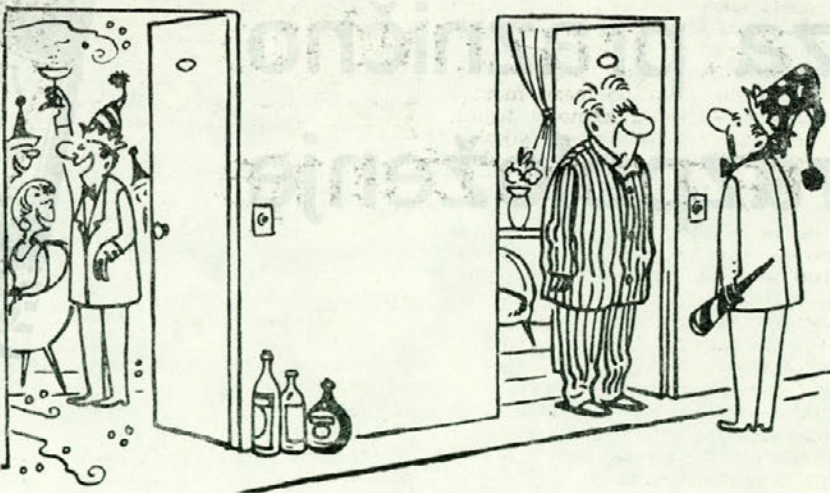
Indijci pa tudi Malajci delajo na poljih. Država jih uvršča v skupino NON WHITE, zato jim ne pomaga dejstvo, da so priseljenci. Za ljudi brez državljanskih pravic ni prostora v službah, kjer se nosijo rokavice, zato jim gredo le lopate, rovnice ali plugi.

Slišal sem, da je bilo pred leti mogoče srečati na kmetih tudi Kitajce in Japonce. Danes jih ni več, ker jim je Dalnji Vzhod odprl vrata za vstop v belo družbo. Pripadniki rumene rase se zdaj obravnavajo kot belci.

Prišli smo na prag pristaniškega mesta Durbana. Luksuzni hoteli, bogati promet in eleganca letoviščarjev so me zmotili. Kakor hitro bežeče slike na filmskem platnu so namreč vrstili pred mojimi očmi vtisi z dežele.

Afriški svet je res poln kontrastov...

M. B. Prosim vas da prenehate s smrčanjem, ker nam kvarite zabavo...

merx

KAVA

za praznično
razpoloženje

